

บทสรุปและเสนอแนะ

บทสรุป

เมื่อการประกอบอาชีพการกรมเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดได้แพร่ขยายจากปัญหาภายในรัฐไปสู่ปัญหาระดับระหว่างประเทศ อันเนื่องมาจากการกระทำขององค์กรอาชญากรรมดังที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2

จากการที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 3 ถึงแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศที่ว่า รัฐภาคีของสหประชาชาติต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน และร่วมมือกับสหประชาชาติในการแก้ปัญหาโดยอาศัยแนวคิดของทฤษฎี Balloon effect และในบทเดียวกันนี้ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดโดยการออกอนุสัญญาฉบับต่าง ๆ ของสันนิบาตชาติและสหประชาชาติพร้อมทั้งได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่อนุสัญญาเหล่านั้นมีข้อบกพร่องอยู่ ซึ่งต่อมาสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยมีมุ่งปราบปรามองค์กรอาชญากรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติดในปัจจุบัน

ดังจะเห็นได้จากมาตรการต่างๆทางกฎหมายที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในบทที่ 4 จากแนวคิดของความร่วมมือทางกระบวนการยุติธรรมที่รัฐต่าง ๆ ยังคงรักษาอธิปไตยในเขตอำนาจศาลของตนไว้ ส่วนวิธีดำเนินกระบวนการยุติธรรมนั้น

ได้พยายามพัฒนาให้มีความเป็นสากลมากที่สุด (Internationality) โดยอาศัยกรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศของอนุสัญญาฯ 1988

ส่วนในบทที่ 5 เมื่อได้ศึกษาแล้วพบว่า อนุสัญญาฯ 1988 ฉบับนี้มีมาตรฐานการทางกฎหมายที่แตกต่างไปจากอนุสัญญาสหประชาชาติที่เกี่ยวกับยาเสพติดฉบับอื่น ๆ ที่มีเจตนารมณ์เน้นในการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติด ฉะนั้นอนุสัญญาฉบับนี้น่าจะช่วยเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและอย่างน้อยจะหยุดยั้งการแพร่ขยายโดยองค์กรอาชญากรรมได้ เนื่องจากทำให้คนที่ลักลอบค้ายาเสพติดเกรงกลัวการถูกริบทรัพย์ ถ้าประเทศไทยเข้าเป็นภาคีและหากเข้าเป็นภาคีแล้วจะช่วยให้การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดดีขึ้น แต่จะมีผลกระทบกับประเทศไทยในแง่ของการบังคับใช้อนุสัญญาฯ 1988 โดยจะต้องออกกฎหมายอนุวัติการ

บทสรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ 1988

1. ผลกระทบของอนุสัญญาฯ 1988 ต่อกฎหมายระหว่างประเทศ

จากการที่ได้ศึกษาถึงความจำเป็นของอนุสัญญาฯ 1988 มาแล้วในบทที่ 4 ว่าประชาคมระหว่างประเทศได้ตระหนักถึงผลกระทบของการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อมวลมนุษยชาติ จากการออกมติสหประชาชาติเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาตั้งแต่ปี 1980 จนถึงปี 1987 และที่ประชุมสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติได้ผ่านข้อมติที่ 40/122 โดยไม่มีการลงคะแนน (Adopted Without A Vote) ว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติประเภทหนึ่ง (Crimes against Humanity) เช่นเดียวกับความผิดฐานโจรสลัด, ความผิดเกี่ยวกับ

การค้าทาส จึงทำให้เห็นว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้มีแนวโน้มที่จะเป็น อาชญากรรมและการกระทำความผิดสากลหรือความสงบเรียบร้อยของโลกกล่าว อีกนัยหนึ่งคือ การกระทำความผิดประเภทนี้อาจถือเป็นการละเมิดหลักกฎหมาย Jus Cogen ได้ในอนาคต ข้อมติดังกล่าวยังให้ถือว่าทุกประเทศมีเขตอำนาจศาล ในอันที่จะปราบปรามและลงโทษอาชญากรรมประเภทนี้ โดยที่มาตรการต่าง ๆ ของอนุสัญญาฯ 1988 ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดที่ว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน่า จะเป็นความผิดที่ยอมให้แต่ละประเทศมี Universal Jurisdiction คือ ดังตัวอย่างเช่น หลักการ Aut dedere, Aut Judicare ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดในประเทศ หรือมิฉะนั้นก็ต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนหากมีพยานหลักฐานแน่ชัดโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศของรัฐภาคี ของอนุสัญญาฯ 1988 นี้ และการขยายอำนาจการปราบยาเสพติดทางทะเล โดยการขออนุญาตต่อรัฐเจ้าของธงเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดบนเรือของรัฐเจ้าของธงไม่ว่าเรือจะจอดอยู่ ณ จุดใดของท้องทะเล¹ ซึ่งให้ เห็นว่ามีแนวโน้มที่ถือว่าทุกประเทศควรมีเขตอำนาจศาลในอันที่จะปราบปราม และลงโทษอาชญากรรมประเภทนี้

หากประเทศต่าง ๆ ได้เข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญานี้เป็นจำนวนมาก (ภาคีสมาชิกของสหประชาชาติมีจำนวน 159 ประเทศนับถึงวันที่ 29 มกราคม

¹ United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcrotic Drugs and Psychotropic Substances, (E./CONF. 82/15) Article 17.

1991)² และพากันสร้างกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศให้เป็นไปตามวิธีกำหนดในอนุสัญญาฯ 1988 รวมทั้งการให้ความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคและระดับทวิภาคี ดังตัวอย่างความร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกา, ออสเตรเลีย, และนิวซีแลนด์ในมหาสมุทรแปซิฟิก และสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น จะทำให้การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดขององค์การอาชญากรรม ได้ผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความจำเป็นของความร่วมมือระดับภูมิภาค

เนื่องจากการลักลอบค้ายาเสพติดนั้นกระทำตามเขตแนวชายแดนของประเทศบริเวณน่านน้ำทะเลและโดยใช้สายการบินซึ่งประเทศที่เป็นแหล่งผลิต (Supplier Country), ประเทศที่เป็นทางผ่าน (Transit State) และประเทศที่เป็นผู้ใช้ (Demand Country) นั้นส่วนมากแล้วจะมีเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อกันสะดวก และด้วยลักษณะขององค์การอาชญากรรมที่มีเครือข่ายทั่วโลกของโลกลักษณะของอาชญากรรมที่หลบหลีกการลงโทษทางกฎหมายโดยหลบหนีไปจากประเทศที่ได้กระทำความผิดไปพำนักอาศัยอยู่ยังอีกประเทศหนึ่งที่มาตรการทางกฎหมายเข้มงวดน้อยกว่าและด้วยสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งขาดแคลนทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุนงบประมาณ เครื่องมือที่จำเป็นในการปราบปราม เช่น กองเรือที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรที่มีฝีมือ และด้วยมาตรการในการปราบปรามของอนุสัญญาฯ 1988

² สหประชาชาติ, สำนักแถลงข่าวสหประชาชาติ, "สมาชิกในองค์การหลักขององค์การสหประชาชาติ ประจำปี 2534" Press Release No.L/01/91, p. 1. (อัดสำเนา)

ตั้งได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ความร่วมมือระดับภูมิภาคมีความจำเป็นมากต่อผล
ความสำเร็จในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งความร่วมมือระดับ
ภูมิภาคที่ได้กระทำแล้วเช่น ความร่วมมือระหว่างสหรัฐ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
ในการปราบปรามผู้ลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิกความร่วมมือ
ระหว่างไทย-พม่า-ลาว ในสนธิสัญญาไตรภาคี (ลงนามวันที่ 13 มี.ค. 2535)
เพื่อร่วมมือในการกำจัดฝิ่น, การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดและการ
บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

ตั้งได้กล่าวมาแล้วว่ามาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญาฯ 1988 นี้ ต้อง
อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ระหว่างรัฐภาคี แต่จากการที่อนุสัญญาฯ นี้มี
ลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีผูกพันรัฐหลายรัฐ ซึ่งบางครั้งรัฐบางรัฐอาจจะมี
นโยบายทางการเมืองที่จะไม่ผูกพันกับรัฐหนึ่งรัฐใดในมาตรการใดมาตรการหนึ่ง
ในอนุสัญญาฯ 1988 ก็ได้อนุสัญญาฯ นี้ จึงมีข้อบทที่กำหนดให้รัฐเข้าร่วมทำสนธิ-
สัญญาทวิภาคีกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน
ในเรื่องต่างๆเพิ่มเติมหรือเสริมอนุสัญญาฯ 1988 ด้วยอีกทางหนึ่ง

3. ความจำเป็นของความร่วมมือระดับทวิภาคี

จากการยอมรับของที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติว่าอาชญากรรม
เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติ
ทำให้มองเห็นว่าเขตแดนของแต่ละประเทศ เป็นอุปสรรคในการดำเนินการตาม
กระบวนการยุติธรรม เนื่องจากรัฐแต่ละรัฐมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน จึงทำให้
แต่ละรัฐต้องเคารพเขตอำนาจศาลซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะ เป็นมาตรการทางด้าน
การปราบปรามเรื่องการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย มาตรการในการส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดน, มาตรการควบคุมการส่งมอบ, มาตรการปราบปรามการลักลอบ

ค้ายาเสพติดทางทะเล, มาตรการโอบอ้อมการพิจารณาคดี ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของแต่ละรัฐทั้งสิ้น การที่แต่ละรัฐจะมา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในมาตรการเหล่านี้ได้ รัฐจะต้องยอมผ่อนผันอำนาจ อธิปไตยของตนลง³ และในการที่แต่ละประเทศจะมาร่วมมือกันโดยความสุจริต นั้น (Good Faith) จะต้องมีความสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกัน ซึ่งนำไปสู่การทำสนธิสัญญา ทวิภาคี ยกตัวอย่างเช่นสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา ระหว่างไทยและสหรัฐฯ พ.ศ. 2529 และสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ไทย-สหรัฐฯ พ.ศ. 2465 ซึ่งเป็นความผูกพันตามสนธิสัญญาว่าภาคีจะต้องปฏิบัติ ตามสนธิสัญญาทวิภาคี แต่การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ แก่กันนั้น โดยมีข้อผูกพันตามสนธิสัญญาหลายฝ่าย อาจจะทำให้อนุสัญญาฯ 1988 นี้ไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร เพราะการที่รัฐใดรัฐหนึ่งจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนแก่ กันนั้น จะต้องอาศัยความมีสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันระหว่างสองรัฐนั้น แต่สำหรับ ประเทศไทย การส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันเป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างกันและ ถ้าหากไม่มีสนธิสัญญากันไว้ก็ให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน คือ เป็นเรื่องของ Reciprocity ไป

จากการที่ได้ศึกษามาแล้วว่าประเทศสมาชิกของสหประชาชาติได้ ตระหนักถึงภัยร้ายแรงของยาเสพติด หลังจากที่สหประชาชาติได้ออกอนุสัญญาฯ 1988 แล้ว ประเทศภาคีสมาชิกเหล่านั้นได้มีท่าทีอย่างไรต่อการพิจารณายอมรับ และนำมาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญามาใช้

³ ชัชชม อรรถภิญญ์. "ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทาง อาญาระหว่างประเทศ." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2534) หน้า 139.

4. ความพยายามของรัฐสมาชิกสหประชาชาติในการนำมาตราการ
ในอนุสัญญา 1988 มาใช้

ระหว่างเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1990 ถึงมิถุนายน ค.ศ. 1991
รัฐบาลของประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้พยายามเตรียมแก้ไขกฎหมาย
ภายในของประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญา 1988 บางรัฐที่ไม่ต้องมีการออก
กฎหมายภายในมารองรับอีกที ก็เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา นี้เลย

ประเทศที่กำลังมีการแก้ไขกฎหมายภายใน⁴ คือ ออสเตรเลีย,
เบลเยียม, จีน, ไชปรัส, อียิปต์, อิสราเอล, เนเธอร์แลนด์, เปรู, ฟิลิปปินส์,
โปแลนด์, โรมานี, อัฟริกาใต้, สเปน, สวีเดน, ตูนิเซีย, ตุรกี, รัสเซีย
(ปัจจุบัน คือ เครือจักรภพรัฐเอกราช Independence State of
Commonwealth), แซมเบีย รวมทั้งประเทศไทยด้วย ส่วนมากเป็นการแก้ไข
ในส่วนมาตรการปราบปรามที่เป็นกฎหมายอาญาเป็นต้นว่า ไชปรัสกำลังแก้ไข
กฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา 3 (ความผิดและบทลงโทษ) และกำลังจะ
ออกร่างกฎหมายในการควบคุมยาเสพติดแห่งชาติ, เบลเยียมกำลังเสนอกฎหมาย
เกี่ยวกับการฟอกเงินเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา, อิสราเอลกำลังอยู่ในขั้น
เตรียมกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน, ในส่วนของมาตรการริบทรัพย์(มาตรา
5 Confiscation) ประเทศเบลเยียม, ไชปรัส, อิสราเอล, เนเธอร์แลนด์,

---

⁴ International Action to Combat Drug Abuse and
Illicit Trafficking, Report of the Secretary-General, 15
October 1991, pp. 41-44, (A/46/511)

นิวซีแลนด์และประเทศไทยก็ได้ร่างกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้โดยเฉพาะกฎหมายของ
 ไชปรัสได้ให้อำนาจศาลในการที่จะสั่งให้เปิดเผยข้อมูลเช่น ความลับของธนาคาร
 เป็นต้น เกี่ยวกับมาตรการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (มาตรา 6 Extradition) กำลัง
 อยู่ระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมายอยู่ โดยเฉพาะเนเธอร์แลนด์ได้เตรียมที่จะ
 ออกกฎหมายว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย สำหรับมาตรการ
 ควบคุมการส่งมอบ (มาตรา 11 Controlled delivery) รัฐบาลของตุรกี
 กำลังเตรียมร่างเป็นกฎหมายอยู่ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลรัสเซีย (เครือจักรภพ-
 เอกราช) ก็เช่นเดียวกัน และในส่วนของ การออกกฎหมายเพื่อมาควบคุมสาร
 ที่ใช้บ่อยในการผลิตยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ผิดกฎหมาย
 ประเทศจีน, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, เปรู, ฟิลิปปินส์ และรัสเซีย กำลังอยู่
 ในระหว่างเตรียมการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ 1988 ในประเทศ
 แชมเปียงกำลังก่อตั้ง Drug Enforcement Commission โดยอยู่ภายใต้การดูแล
 ของกระทรวง Home Affairs และมีหลายประเทศที่รายงานต่อสหประชาชาติ
 ว่าได้ตกลงทำสนธิสัญญาทวิภาคีต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดแล้ว

สำหรับประเทศไทยได้จัดเตรียมการแก้กฎหมายภายในเพื่อให้
 สอดคล้องกับมาตรการในอนุสัญญาฯ 1988 ดังที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติมาตรการ
 ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติ
 ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือ
 ปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534
 ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ... (ซึ่งขณะนี้
 ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว) และความร่วมมือในระดับภูมิภาค ประเทศ

ไทยได้ทำสนธิสัญญาไตรภาคีระหว่าง ลาว, พม่า, ไทย⁵, ระหว่างไทยพม่า⁶ (โดยได้รับความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ จำนวน 5 ล้านดอลลาร์) ซึ่งในการดำเนินการนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกสหประชาชาติประเทศอื่น ๆ เช่น ออสเตรเลีย หรือประเทศอื่น ๆ แล้ว นับว่าประเทศไทยได้ดำเนินการได้ในระยะเวลาที่ไม่ช้ากว่าประเทศอื่น ๆ แต่ขณะนี้ร่างกฎหมายต่างๆ ที่จะออกมาให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ 1988 นี้ยังไม่ครอบคลุม เช่น มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมสารเคมีที่ใช้บ่อยในการผลิตยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยังไม่ได้ออกมาปัญหาหนึ่งที่พอจะเห็นได้ว่าเป็นเหตุใตจึงล่าช้าคือ ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ที่เห็นชัดคือทำให้ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ... จะต้องยื่นเสนอรัฐสภาใหม่อีกครั้ง (ขณะนี้ผ่านแล้ว) การดำเนินการร่างกฎหมายและการให้ความร่วมมือระดับภูมิภาค การให้ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ นั้นไม่ล่าช้าแต่ล่าช้าต่อการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญานี้ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับออสเตรเลียที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 1989 ซึ่งปัญหาที่ล่าช้านี้มาจากกลไกภายในของการบริหารงาน

5. ข้อเสนอแนะในการนำอนุสัญญา 1988 มาใช้บังคับในกรณีที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

มาตรการต่าง ๆ ของอนุสัญญานี้ จากการศึกษาวิเคราะห์มา

⁵ Bangkok post (12 March 1990): 2.

⁶ สยามรัฐ (9 มีนาคม 2535): 2.

แล้ว ข้างต้น พบว่ามีหลายมาตรการที่หากรัฐภาคีให้ความร่วมมือกัน ก็จะทำให้ การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดมีประสิทธิภาพ แต่หากรัฐภาคีไม่ยินยอม ให้ความร่วมมืออนุสัญญานี้จะไม่บรรลุผลเท่าที่ควรอาทิมาตรการเกี่ยวกับการโอน พิจารณาคดี ซึ่งต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข

มาตรการเกี่ยวกับการโอนพิจารณาคดี

เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในเขตอำนาจศาล ของรัฐใด ศาลของรัฐนั้นก็เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคดี กรณีที่ผู้กระทำความผิดไปพำนัก อาศัยอยู่ในอีกรัฐหนึ่งและรัฐนั้นได้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้นไปแล้วบางส่วน หากจะให้มีการโอนการพิจารณาคดีไปยังศาลที่การกระทำความผิดเกิดเห็นว่าการผิด นี้เป็นเรื่องของเขตอำนาจศาลและอธิปไตยของรัฐด้วยระบบกฎหมายที่แตกต่าง กันของระบบ Common Law และระบบ Civil Law ซึ่งมีวิธีพิจารณาความ การ รับฟังพยานหลักฐานที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา ซึ่งทำให้เห็นว่ามาตรการ นี้ ไม่อาจนำมาใช้ได้เลย อีกทั้งในอนุสัญญาก็ไม่ได้กำหนดบังคับไว้

การตั้งข้อสงวนของไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ 1988

ในการตั้งข้อสงวน ไทยควรพิจารณาตั้งข้อสงวนในส่วนที่ไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ ประสงค์ของอนุสัญญาฯ 1988 โดยเฉพาะในส่วนของมาตรการต่าง ๆ ในการ ปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วผู้เขียน เห็นว่าควรตั้งข้อสงวนในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. กรณีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท ตามมาตรา 32 ของอนุสัญญาฯ 1988 โดยพิจารณาตามมาตรา 32 วรรค 4 ไทยควรตั้งข้อสงวนที่จะไม่ผูกพัน ตนตามมาตรา 32 วรรค 2, 3 ซึ่งเป็นการยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่าง

ประเทศในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือมีการละเมิดพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ 1988 เพราะ มาตรา 32 วรรค 1 เป็นการแก้ปัญหาข้อพิพาทโดยใช้วิธีการทางทูต แต่การ ยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในสนธิสัญญาพหุภาคี ซึ่งไม่มีความ แน่นนอนว่าคู่พิพาทในอนาคตจะเป็นประเทศใด และประเทศไทยเองอยู่ในแหล่ง ผลิตสามเหลี่ยมทองคำอาจจะมีการละเมิดพันธกรณีขึ้นได้ อีกประการหนึ่ง ประเทศไทยได้ปฏิเสธไม่รับเขตอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตั้งแต่คดี เขาพระวิหารแล้ว อีกทั้งมีภาคีสมาชิกหลายประเทศตั้งข้อสงวนไม่ยอมรับอำนาจ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแล้ว เช่น จีนและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

2. กรณีเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล ตามมาตรา 17 นั้นไทยควรตั้งข้อสงวนว่า คำว่า " สิทธิในการเดินเรือโดยเสรีตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ" ที่กำหนดไว้ตามมาตรา 17 ของอนุสัญญาฯ 1988 นั้นหมายถึง การเดินเรือในเขตนอกทะเลอาณาเขตเพราะในเขตทะเลอาณาเขตของไทยนั้น ไทยมีอำนาจอธิปไตยเต็มที่ในการตรวจค้นเรือที่ชักธงชาติอื่นหากสงสัยว่าเรือลำ นั้นลักลอบค้ายาเสพติดโดยที่ไทยไม่ต้องขออนุญาตประเทศภาคีอื่นที่เรือนั้นชักธง หรือเรือนั้นจอดทะเบียน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายไทย

การนำหลัก Conspiracy Law มาใช้ในคดียาเสพติดนั้น นับเป็น ความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในสังคม แต่ควรนำหลัก Conspiracy Law นี้มาใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทั่ว ๆ ไปด้วย เพราะองค์กรอาชญากรรมที่มีอยู่ไม่ได้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดโดย ผิดกฎหมายอย่างเดียว เพราะมีเจตนาในการปราบปรามคดียาเสพติดที่ดำเนินการ

โดยองค์การอาชญากรรมหนึ่งแต่องค์การอาชญากรรมอื่นก็ยังคงอยู่ได้ และสิ่งที่ควร
ระมัดระวังในการสืบสวนหาพยานหลักฐานคือจะนำวิธีการ Agent Provocature
มาใช้กับหลักการ Conspiracy ไม่ได้

สำหรับการดำเนินการหาพยานหลักฐานมัดตัวผู้บงการอยู่เบื้องหลังนั้น
หลักการ Conspiracy Law เป็นทฤษฎีทางกฎหมายลงโทษผู้สมคบกันกระทำ
ความผิด ดังนั้นเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่แน่ชัด สำหรับกฎหมายไทยกฎหมายที่ให้
อำนาจเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดในการใช้เทคนิค Controlled delivery
ยังไม่เพียงพอจึงควรออกมาตรการมาให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่ปราบปรามยาเสพติด
สามารถปฏิบัติการโดยใช้เทคนิค Controlled delivery ได้โดยถูกต้องตาม
กฎหมาย, กำหนดหลักการในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศรวมทั้งแนวทาง
ในการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการใช้วิธีการ Controlled Delivery
รวมถึงกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่และการ
กำหนดค่าใช้จ่ายในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศกับภาคีสมาชิกด้วย หน่วย
งานปราบปรามยาเสพติด ควรจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะชั้นรับผิดชอบในด้านการ
สืบสวนด้วยวิธี Controlled Delivery และร่วมมือกับต่างประเทศในการ
ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อความชำนาญและการประสานงานที่ดี

ด้านมาตรการทางกฎหมายในการริบทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการลักลอบ
ค้ายาเสพติดนั้น ยังไม่ได้กำหนดความผิดฐานแปรรูปทรัพย์สินที่ได้มาจากการ
กระทำความผิด เนื่องจากความผิดฐานนี้ยังไม่ได้กำหนดขึ้นไว้ในกฎหมายไทย
และหากจะกำหนดขึ้น ควรจะกำหนดให้ครอบคลุมทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้รับมาจาก
กระทำ ความผิดกฎหมายทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะนโยบายในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดระหว่าง

ประเทศของประเทศไทย

1. นำมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน CMO มาเป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความร่วมมือเพื่อปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ มาตรการ CMO มีเป้าหมาย 35 ประการ และได้เสนอแนะให้รัฐภาคีของสหประชาชาตินำไปปฏิบัติและประสานความร่วมมือกัน โดยเน้นวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การควบคุมการผลิต การบำบัดรักษาและการฟื้นฟู โดยเป็นแผนการดำเนินงานในระดับภายในประเทศ และระดับภูมิภาคของรัฐบาลแต่ละประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การสหประชาชาติร่วมกัน
2. สร้างความมั่นคงทางการเมือง ส่งเสริมสันติภาพระหว่างรัฐ, ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของแต่ละรัฐให้มั่นคง เพราะความล้มเหลวของสถาบันการเมืองการมีนโยบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนของประเทศจะหาวิธีเป็นเศรษฐกิจทางเลือกโดยการค้ายาเสพติดเนื่องจากมีผลประโยชน์ตอบแทนสูงมาก เสถียรภาพทางการเมืองนี้ขึ้นกับระบบการปกครองที่ดีการมีผู้นำที่ดีในการบริหารประเทศ
3. เน้นนโยบายของชาติ สร้างสังคมให้น่าอยู่ ปลุกฝังวัฒนธรรมไทย การที่เยาวชนของชาติจะหันหน้าไปพึ่งยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากปัญหาครอบครัวนี้เป็นสาเหตุหนึ่งของการติดยาเสพติดในหมู่วัยรุ่นของไทยจึงควรสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้มีความอบอุ่นโดยอาศัยหลักการตามที่สหประชาชาติได้วางแนวไว้ใน CMO และนำมาปรับเพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมไทย

4. เน้นนโยบายการปราบปรามยาเสพติดโดยปรับปรุงงานด้านต่างๆ เช่นการประสานงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด การจัดระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปราบปราม กวรวพัฒนางานด้านวิชาการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร การประสานงานกับต่างประเทศเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนและปราบปรามร่วมกัน ควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อมารองรับแผนงานตามอนุสัญญาฯ 1988 เช่นจัดตั้งหน่วยงานปราบปรามเฉพาะเพื่อประสานงานในการใช้มาตรการควบคุมการส่งมอบ, หน่วยงานสื่อสารในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล, จัดตั้งห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ในการตรวจสอบยาตัวใหม่ที่เข้าสารเสพติด เป็นต้น

5. เน้นนโยบายการควบคุมพืชเสพติดและการปลูกพืชทดแทนในประเทศไทยผู้ปลูกฝิ่นทางภาคเหนือ คือชาวเขาให้ใช้มาตการพัฒนานำการปราบปราม ส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทน เช่นพืชและผลไม้เมืองหนาว แล้วตามด้วยการปราบปรามหรือตัดทำลายต้นฝิ่น

6. เมื่อมีการปราบปรามและปลูกพืชทดแทนในประเทศไทยควรร่วมมือกับประเทศพม่าและลาวเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิด Balloon effect โดยใช้หลักการปราบปรามและปลูกพืชทดแทนเช่นเดียวกัน

ในตอนท้ายนี้จะเห็นได้ว่าข้อเสนอแนะทั้ง 6 ประการข้างต้นจะบรรลุผลเป็นจริงเป็นจังได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่แน่ชัด และส่วนราชการที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง จึงจะทำให้ปัญหา ยาเสพติดทั้งในประเทศและระหว่างประเทศลดลงได้ ทั้งนี้เนื่องจากอนุสัญญาฯ 1988 เป็นแต่เพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุอีกรูปแบบหนึ่งเท่านั้น